

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาสุขภาพ จังหวัดลำพูน

ผู้เขียน

นางสาวอัญชิรญา จันทรปิฎก

ปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) อธิบายกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาสุขภาพ จังหวัดลำพูน 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาสุขภาพ และ 3) ศึกษาถึงบทบาทการมีส่วนร่วมของเครือข่ายสมาชิกสภาสุขภาพ จังหวัดลำพูนในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม

การศึกษาค้นคว้านี้ ดำเนินการโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการกลางสมาชิกสภาสุขภาพจังหวัดลำพูน และเครือข่ายสมาชิกสภาสุขภาพในพื้นที่ 3 ตำบล คือ ตำบลริมปิง ตำบลทาทุ่งหลวง และตำบลวังฝาง ซึ่งประชากรที่ให้การสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดังกล่าว คือ ภาคราชการ/ราชการ ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม โดยผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาสุขภาพ จังหวัดลำพูน ประกอบไปด้วยขั้นตอนตามหลักการสมาชิกสภาสุขภาพ คือ ขั้นตอนการกำหนดประเด็นปัญหา ขั้นตอนพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย และขั้นตอนหาฉันทามติ ซึ่งเมื่อนำมาเชื่อมโยงกับกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ(Public Policy Process) ที่ประกอบไปด้วย การก่อตัวของนโยบาย การเตรียมร่างข้อเสนอ นโยบาย การตัดสินใจกำหนดเป็นนโยบาย และการประกาศนโยบาย จะได้ผลลัพธ์ของกระบวนการเป็นนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพระดับท้องถิ่น เช่น ในพื้นที่ตำบลริมปิง คือ ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพ ตำบลทาทุ่งหลวง คือ โครงการลดค่าใช้จ่าย

ในงานศพ และตำบลวังผาง คือ แผนพัฒนาการเกษตรตามแนวคิดเกษตรอินทรีย์ ทั้งนี้ในกระบวนการของตำบลทาทุ้งหลวงถือว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการถกแถลงมากที่สุด

2) ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกสุขภาพในพื้นที่จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย 10 ปัจจัย คือ ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านศักยภาพของประชาชนที่เข้าร่วมเวทีสาธารณะ ด้านรูปแบบการดำเนินงาน ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรภายนอก ด้านความร่วมมือของประชาชน ด้านลักษณะของชุมชน ด้านการดำเนินงานแบบบูรณาการในพื้นที่ ด้านความสนใจของผู้บริหารในเรื่องสุขภาพะ ด้านการติดต่อสื่อสารในชุมชนและผู้นำท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง

3) บทบาทการมีส่วนร่วมของเครือข่ายสมาชิกสุขภาพ จังหวัดลำพูนในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ คือ บทบาทการมีส่วนร่วมตามแนวคิดกระบวนการถกแถลง ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ เวทีประชาชน (Public Discussion Forum) และการเสวนาหาทางออก (Deliberative Dialogue) และบทบาทการมีส่วนร่วมตามแนวคิดกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ทั้งนี้ จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนากระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกสุขภาพ จังหวัดลำพูน ดังนี้

(1) สมาชิกสุขภาพจังหวัดลำพูนต้องมีการประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารจัดการสมาชิกสุขภาพแห่งชาติในด้านของการจัดองค์ประกอบของคณะกรรมการ การจัดกลุ่มเครือข่ายสมาชิกสุขภาพ การกำหนดระเบียบวาระการประชุม การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายและการหาฉันทามติต่อข้อเสนอเชิงนโยบายร่วมกัน เพื่อให้กระบวนการเป็นไปด้วยความชัดเจนเป็นขั้นตอนมากขึ้น

(2) สมาชิกสุขภาพจังหวัดลำพูนต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม ตามหลักการของสังคมประชาธิปไตยแบบถกแถลง

(3) สมาชิกสุขภาพจังหวัดลำพูนต้องพัฒนาด้านผู้นำท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาระบบการประสานงานการสนับสนุนจากหน่วยงาน/องค์กรภายนอก รูปแบบการดำเนินงาน ให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการเข้าร่วมเวทีสาธารณะและลักษณะของชุมชน เพื่อให้แต่ละพื้นที่มีกระบวนการที่ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ได้

(4) หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องเร่งสร้างความตระหนักในเรื่องสุขภาพะในพื้นที่อื่นๆ เพื่อขยายฐานการพัฒนาไปสู่ท้องถิ่นอื่นต่อไป

Thesis Title	Process of Participatory Healthy Public Policy Formulation by The Local Health Assembly, Lamphun Province
Author	Miss Anchiraya Chantarapidok
Degree	Master of Public Administration
Thesis Advisor	Lecturer Dr. Udomchoke Asawimalkit

ABSTRACT

The objectives of the research were: 1) To explain the process of participatory healthy public policy formulation by the local health assembly, Lamphun province. 2) To explore the factors which affect to the process of participatory healthy public policy formulation by the local health assembly. And 3) to explore the role of participatory of local health assembly in process of public policy formulation in Lamphun province.

This study used the interview and participatory observation to gather data from the local health assembly in Lamphun Province and the network of local health assembly from 3 sub-districts i.e. Rimping sub-district, ThaThungluang sub-district and Wangphang sub-district. Three main sources of data were people from political/government sector, academic sector and civil society sector. The study found that:

1) The process of participatory healthy public policy formulation by the local health assembly is followed the principle of health assembly, i.e. step of problems determination, step of developing the policy proposal and step of agreeing the commitment. These steps link to the process of public policy formulation, that are, the development of policy, policy proposal preparation, policy determination and policy declaration, so the results are process of healthy public policy formulation in local level, such as, the compact of health system in Rimping sub-

district, the project of decreasing the cost for funeral in Tung Luang sub-district and plan for organic farming development in Wang phang sub-district.

2) There are 9 elements which affect to the process of participatory healthy public policy formulation by the local health assembly, that are, element of community strength, element of people potential in public forum, element of work implementation, element of support from the organization and external organization, element of people cooperation, element of community characteristic, element of work as an integral, element of the supervisor's attention on health and wellness and element of communication in the community.

3) The roles of participatory of local health assembly in process of public policy formulation in Lamphun province are; role of participation regarding to discussion process, there are 2 types, which are public discussion forum and deliberative dialogue. The roles of participatory of public policy formulation are; to participate in planning, to participate in implementation, to participate in benefit sharing and to participate in evaluation process.

The recommendations for developing the process of participatory healthy public policy formulation by the local health assembly in Lamphun province are as follows;

1) The local health assembly in Lamphun province has to adapt the form of administration as the national health assembly in these issues, i.e. component of the committee, network of health assembly, meeting agenda, proposal for policy development and commitment for policy, so they will be clear and systematic.

2) The local health assembly in Lamphun province has to give the chance to people from all sectors in order to participate equally regarding to Deliberative Democracy.

3) The local health assembly in Lamphun province has to develop the types of communication, cooperation, both in its group and between external group and focus to strengthen for the leaders of the local health assembly.

4) Supporting organization has to build people's awareness about health and wellness in order to expand to another local area.